

UCHWAŁA NR 2125/20
Zarządu Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 20 maja 2020 r.

w sprawie przyjęcia projektu uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. 2019 poz. 512 z późn. zm.), art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2019 poz. 1396 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§1

Przyjmuje się projekt uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, o treści jak w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§2

Przekazuje się Sejmikowi Województwa Świętokrzyskiego projekt uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały, celem uchwalenia.

§3

Przekazuje się Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego projekt uchwały Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały, celem zaopiniowania.

§4

Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Departamentu Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego.

§5

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Marszałek Województwa

Andrzej Bętkowski

Projekt

z dnia 15 maja 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

z dnia 2020 r.

w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw

Na podstawie art. 18 pkt 1 i art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2019 r. poz. 512 z późn. zm.) oraz art. 96 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego, wprowadza się ograniczenia i zakazy, obejmujące cały rok kalendarzowy, określone niniejszą uchwałą.

§ 2. Rodzaje instalacji, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy w zakresie ich eksploatacji to instalacje, w których następuje spalanie paliw stałych w rozumieniu art. 2 pkt 4a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz.U. z 2019 r. poz. 660 z późn. zm.), w szczególności kocioł, kominek i piec, jeżeli:

- 1) dostarczają ciepło do systemu centralnego ogrzewania lub
- 2) wydzielają ciepło poprzez:
 - a) bezpośrednie przenoszenie ciepła;
 - b) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z przenoszeniem ciepła do cieczy;
 - c) bezpośrednie przenoszenie ciepła w połączeniu z systemem dystrybucji gorącego powietrza.

§ 3. Zakazuje się stosowania w instalacjach, o których mowa w §2, następujących paliw:

- 1) mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem;
- 2) węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla;
- 3) węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm;
- 4) paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%.

§ 4. W przypadku instalacji, o których mowa w §2 pkt 1, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji spełniających wymagania określone w ust. 1 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe.

§ 5. W przypadku instalacji, o których mowa w §2 pkt 2, dopuszcza się wyłącznie eksploatację instalacji spełniających wymagania określone w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

§ 6. Zobowiązuje się podmioty eksploatujące instalacje, o których mowa w §2 do wykazania spełniania wymagań określonych w niniejszej uchwale poprzez przedstawienie dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań, w szczególności:

- 1) dokumentacji z badań;
- 2) dokumentacji technicznej urządzenia;

3) instrukcji dla instalatorów i użytkowników, o której mowa:

- a) w punkcie 2 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe,
- b) w punkcie 3 lit. a załącznika II do Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe;

4) świadectwa jakości paliwa stałego, o którym mowa w art. 6c ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

§ 7.

1. Zakazuje się użytkowania instalacji, o których mowa w §2, na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia budynku do sieci gazowej lub ciepłowniczej.

2. Nie stosuje się ust. 1 do instalacji, o których mowa w §2, jeśli występuje brak możliwości przyłączenia się do sieci gazowej lub ciepłowniczej, potwierdzony przez przedsiębiorstwo gazownicze i/lub ciepłownicze lub dystrybutora gazu i/lub ciepła.

3. Nie stosuje się ust. 1 do instalacji spełniających wymagania określone w §4 i §5 do czasu ustania ich żywotności.

§ 8.

1. Podmiotami, dla których wprowadza się ograniczenia i zakazy są podmioty eksploatujące instalacje wskazane w §2.

2. Za podmiot, o którym mowa w ust. 1 uznawany jest obecny użytkownik instalacji, niezależnie od posiadanego prawa własności do miejsca użytkowania instalacji.

§ 9. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 10.

1. Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Świętokrzyskiego.

2. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym, z wyjątkiem:

1) zakazu o którym mowa w §3, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2021 r.;

2) wymagań określonych w §4:

a) dla instalacji niespełniających wymogów w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012 – które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2023 r.;

b) dla instalacji spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012 – które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2024 r.;

c) dla instalacji spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 5 według normy PN-EN 303-5:2012 – które wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2026 r.

3) wymagań określonych w §5 dla instalacji, których eksploatacja rozpocznie się przed dniem wejścia w życie uchwały, które wejdą w życie z dniem 1 lipca 2026 r. chyba, że instalacje te będą:

a) osiągać sprawność cieplną na poziomie co najmniej 80% lub

b) zostaną wyposażone w urządzenie zapewniające redukcję emisji pyłu do wartości określonych w ust. 2 lit. a załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

4) zakazu o którym mowa w §7, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2026 r.

Przewodniczący Sejmiku

Andrzej Pruś

UZASADNIENIE

Kierując się zasadą praworządności, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego postanawia wprowadzić zakazy i ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Możliwość taką daje art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.), zwanej dalej również POŚ. W sytuacji występowania przekroczeń norm jakości powietrza w województwie świętokrzyskim, a w konsekwencji naruszenia prawa do życia i ochrony zdrowia ludzi, a także niewywiązania się Polski ze zobowiązań wynikających z prawa Unii Europejskiej, zastosowanie ograniczeń określonych w uchwale stanowi środek adekwatny do celu, jakim jest zniwelowanie zanieczyszczeń do poziomów zgodnych z obowiązującym prawem.

Zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (dyrektywa CAFE) państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wartości dopuszczalne pyłu PM10 (poziom średnioroczny $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$, i nie więcej niż 35 dni w ciągu roku z przekroczeniem poziomu 24-godzinne $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$) były osiągnięte od 2005 r. Poziom średnioroczny pyłu PM2,5 $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ powinien być osiągnięty od 2015 r., a bardziej restrykcyjna norma $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ od 2020 r. Ponadto zgodnie z Dyrektywą 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu, wartość docelowa stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu – $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ powinna być osiągnięta od 2013 r. Określone tymi dyrektywami wartości oraz terminy ich osiągnięcia transponuje do polskiego porządku prawnego rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031 z późn. zm.).

Oceny jakości powietrza wykonywane w ramach państwowego monitoringu środowiska wskazują na zły stan jakości powietrza w województwie świętokrzyskim ze względu na występujące od wielu lat przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu PM10 i pyłu PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu. Istnieje wiele dowodów naukowych potwierdzających, że zarówno długoterminowe, jak i krótkotrwałe narażenie na zanieczyszczenie pyłami zawieszonymi prowadzi do przedwczesnych zgonów, schorzeń układu krążenia i układu oddechowego, w tym zwiększonej liczby hospitalizacji oraz przyjęć na oddziałach ratunkowych w wyniku zawału serca oraz udaru mózgu. Dodatkowo benzo(a)piren jest substancją o silnych właściwościach mutagennych i kancerogennych (przyczynia się m.in. do raka płuc). Dla pyłu zawieszonego Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje następujące wartości stężeń bezpiecznych dla zdrowia i życia:

- PM2,5: średnie stężenie roczne poniżej $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$, zaś średnie stężenie 24-godzinne poniżej $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- PM10: średnie stężenie roczne poniżej $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$, zaś średnie stężenie 24-godzinne poniżej $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Według badań WHO średnie stężenie roczne PM2,5 na poziomie $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ jest związane z 15% wyższym, długoterminowym ryzykiem umieralności w stosunku do wartości $10 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Redukcja stężeń PM2,5 z poziomu $35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ do $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ pozwoliłaby zmniejszyć ryzyko przedwczesnej umieralności o 6%.

Osobami najbardziej narażonymi na zwiększone ryzyko zdrowotne związane z ekspozycją na cząstki drobne i cząstki o większej średnicy są osoby chorujące na schorzenia układu sercowo-naczyniowego i oddechowego (w tym astmę), osoby w podeszłym wieku, dzieci oraz osoby uboższe. Wyniki badań wskazują, że kobiety w ciąży, noworodki oraz pacjenci z pewnymi obciążeniami zdrowotnymi jak cukrzyca, mogą również podlegać złemu wpływowi zdrowotnemu PM2,5.

W przypadku benzo(a)pirenu za wartość bezpieczną dla zdrowia i życia uznaje się średnie roczne stężenie na poziomie $1 \text{ ng}/\text{m}^3$ (wartość docelowa wskazana w prawie UE). Na stacjach pomiarowych WIOŚ w województwie świętokrzyskim wartość ta przekroczona była w ostatnich pięciu latach nawet 7-krotnie, co przekłada się na ekspozycję porównywalną z czynnym paleniem tytoniu.

Zanieczyszczenie powietrza generuje ponadto wysokie koszty ekonomiczne (tzw. koszty zewnętrzne). Jak podaje Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii w opracowaniu pt.: „Zewnętrzne koszty zdrowotne emisji zanieczyszczeń powietrza z sektora komunalno-bytowego”, niska emisja w 2016 roku na terenie Polski generowała między 12,8 a 30,0 mld euro w postaci zewnętrznych kosztów zdrowotnych, co daje kwotę 53,4 do 125,2 mld zł (wg średniego kursu złotego w stosunku do euro stanowiącego podstawę przeliczania wartości zamówień publicznych w 2016 roku – 4,1749 zł). Zakładając tylko dolną granicę 53,4 mld zł, wynosi to średnio 3.337.500.000,00 zł na jedno województwo w Polsce. Szacuje się, że w

województwie świętokrzyskim znajduje się 250.000 pieców i kotłów na paliwo stałe. Średni koszt wymiany pieca węglowego wraz z instalacją to 15.000 zł, co daje kwotę w wysokości 3.750.000.000,00 zł niezbędną na wymianę wszystkich pieców w województwie. Roczne koszty zewnętrzne przypadające na województwo mogłyby pokryć niemal w 100% wymianę kotłów.

Zgodnie z art. 96 ust. 1 POŚ sejmik województwa może, w drodze uchwały, w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadzić ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Niniejsza uchwała, stosownie do postanowień art. 96 ust. 1 POŚ, jest podejmowana w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi oraz środowisko, wprowadza zakazy i ograniczenia w zakresie jakości paliw oraz eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Uchwała określa:

Zasięg terytorialny – całe województwo świętokrzyskie

Zgodnie z art. 96 ust. 6 pkt 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska, została wprowadzana jednolita regulacja wyznaczająca wymagania dla instalacji i paliw dopuszczonych do stosowania dla obszaru wszystkich gmin w granicach administracyjnych województwa świętokrzyskiego. Wprowadzanie jedynie punktowych regulacji dla części gmin lub wyłączenie części obszaru województwa z niniejszej uchwały doprowadziłoby do braku skuteczności regulacji. Zwłaszcza, że na poziom jakości powietrza wpływa nie tylko lokalna emisja zanieczyszczeń, ale również ich napływ ze źródeł zlokalizowanych w obszarach sąsiadujących. Bez regulacji dla całego obszaru województwa istnieje również ryzyko pogorszenia jakości powietrza ze względu na powstawanie nowych źródeł emisji.

Rodzaje podmiotów i instalacji

Stosownie do art. 96 ust. 6 pkt. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, uchwała wskazuje instalacje, dla których wprowadza się zakazy i ograniczenia w zakresie ich eksploatacji. Uchwała obejmuje wszystkie instalacje, które wydzielają lub dostarczają ciepło, zarówno instalacje wykorzystywane w celach grzewczych, jak również w celach przygotowania żywności i innych. Przez pojęcie instalacji należy rozumieć określenie użyte w art. 3 pkt 6 POŚ, oznaczające stacjonarne urządzenie techniczne lub zespół stacjonarnych urządzeń technicznych powiązanych technologicznie, do których tytułem prawnym dysponuje ten sam podmiot i położonych na terenie jednego zakładu lub budowle niebędące urządzeniami technicznymi ani ich zespołami, których eksploatacja może spowodować emisję. Uchwała zgodnie z art. 96 ust. 1 POŚ obejmuje tylko te instalacje, w których następuje spalanie paliw. Przez pojęcie paliwa stałego należy rozumieć zgodnie z art. 2 pkt 4a ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz.U. z 2019 r. poz. 660 z późn. zm.):

- a) węgiel kamienny, brykiety lub pelety zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego,
- b) produkty w postaci stałej otrzymywane w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego lub węgla brunatnego przeznaczone do spalania,
- c) biomasę pozyskaną z drzew i krzewów oraz biomasę roślinną z rolnictwa,
- d) torf,
- e) muły węglowe, flotokoncentraty,
- f) węgiel brunatny,
- g) dowolną mieszaninę paliw, o których mowa w lit. a–f, z dodatkiem lub bez dodatku innych substancji, zawierającą mniej niż 85% węgla kamiennego.

W uchwale wymienia się przykładowy katalog instalacji, w których następuje spalanie paliw: kocioł, kominek lub piec. Celem wskazania tego katalogu jest uczynienie uchwały regulacją przejrzystą i jasną dla podmiotów określonych w §8 uchwały. W uchwale wymieniono kocioł, kominek lub piec, ponieważ są to instalacje, w których najczęściej następuje spalanie paliw w celu dostarczania ciepła do systemu centralnego ogrzewania (kocioł) lub wydzielania ciepła (kominek i piec). Katalog nie jest wyczerpujący, ponieważ na rynku instalacji pojawiają się różne produkty, a ponadto producenci instalacji używają dla nich różnych nazw handlowych. Przykładowy katalog instalacji nie pełni funkcji normatywnej, ponieważ nie wyznacza granic przedmiotu regulacji, ani treści hipotezy normy. Rodzaje instalacji, które zostały objęte ograniczeniami są zdefiniowane ze względu na ich cechy rodzajowe i przy wykorzystaniu pojęć o charakterze generalnym.

Uchwała w §8 wskazuje rodzaj podmiotów, dla których wprowadza się ograniczenia, są nimi podmioty

eksploatujące instalacje wskazane w §2. W myśl art. 96 ust. 8 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska uchwała nie ma zastosowania do podmiotów eksploatujących instalacje, dla których wymagane jest uzyskanie pozwolenia zintegrowanego albo pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, albo dokonanie zgłoszenia.

Uchwała nie różnicuje adresatów uchwały z punktu widzenia posiadania przez nich tytułu prawnego do instalacji. Takie różnicowanie w nieuprawniony sposób mogłoby uprzywilejowywać osoby, których tytuł prawny do instalacji jest sporny, niejasny, lub które żadnego tytułu prawnego nie posiadają względem osób posiadających tytuł prawny do instalacji. Z punktu widzenia celów uchwały istotny jest sposób eksploatacji instalacji.

Od 1 stycznia 2020 roku, zgodnie z rozporządzeniem Komisji UE 2015/1189 w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe, nie jest możliwe wprowadzanie do obrotu i użytkowania kotłów niespełniających wymagań określonych w tym rozporządzeniu. Natomiast wymagania ekoprojektu, określone w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe, w stosunku do ogrzewaczy pomieszczeń na paliwa stałe wprowadzanych do obrotu i do użytkowania, zaczną obowiązywać od 1 stycznia 2022 roku.

Wprowadzono ograniczenia w zakresie parametrów technicznych i parametrów emisji z instalacji poprzez odniesienie do wymagań w zakresie minimalnych poziomów sezonowej efektywności energetycznej i norm emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określonych w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe oraz w Rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 193 z dnia 21 lipca 2015 r.) wyznacza następujące wymagania dla kotłów na paliwa stałe:

- sezonowa efektywność energetyczna nie może być mniejsza niż 75% dla kotłów o znamionowej mocy cieplnej do 20 kW lub nie może być mniejsza niż 77% dla kotłów o znamionowej mocy cieplnej przekraczającej 20 kW,
- emisje cząstek stałych (PM) nie mogą przekraczać 40 mg/m³ w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa oraz 60 mg/m³ w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa,
- emisje organicznych związków gazowych (OGC) nie mogą przekraczać 20 mg/m³ w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa oraz 30 mg/m³ w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa,
- emisje tlenku węgla (CO) nie mogą przekraczać 500 mg/m³ w przypadku kotłów z automatycznym podawaniem paliwa oraz 700 mg/m³ w przypadku kotłów z ręcznym podawaniem paliwa,
- emisje tlenków azotu (NO_x) nie mogą przekraczać 200 mg/m³ w przypadku kotłów na biomasę oraz 350 mg/m³ w przypadku kotłów na paliwa kopalne.

Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 (Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 193 z dnia 21 lipca 2015 r.) wyznacza następujące wymagania dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń:

- sezonowa efektywność energetyczna nie może być niższa niż 79% dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących pelet, nie może być niższa niż 65% dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących inne paliwo niż pelet i dla kuchenek oraz nie może być niższa niż 30% dla ogrzewaczy z otwartą komorą spalania;
- emisje cząstek stałych (PM) nie mogą przekraczać 20 mg/m³ dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących pelet, nie mogą przekraczać 40 mg/m³ dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących inne paliwo niż pelet i dla kuchenek oraz nie mogą przekraczać 50 mg/m³ dla ogrzewaczy z otwartą komorą spalania;
- emisje organicznych związków gazowych (OGC) nie mogą przekraczać 60 mgC/m³ dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących pelet oraz nie mogą przekraczać 120 mgC/m³ dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących inne paliwo niż pelet, dla kuchenek i dla ogrzewaczy z otwartą komorą spalania;
- emisje tlenku węgla (CO) nie mogą przekraczać 300 mg/m³ dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą

spalania wykorzystujących pelet, nie mogą przekraczać 1500 mg/m³ dla ogrzewaczy z zamkniętą komorą spalania wykorzystujących inne paliwo niż pelet i dla kuchenek oraz nie mogą przekraczać 2000 mg/m³ dla ogrzewaczy z otwartą komorą spalania;

- emisje tlenków azotu (NO_x) nie mogą przekraczać 200 mg/m³ dla ogrzewaczy z otwartą komorą spalania, zamkniętą komorą spalania i kuchenek wykorzystujących biomasę oraz nie mogą przekraczać 300 mg/m³ dla ogrzewaczy z otwartą komorą spalania, zamkniętą komorą spalania i kuchenek, wykorzystujących paliwo kopalne stałe.

Rodzaje i jakość paliw

W myśl art. 96 ust. 6 pkt 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska uchwała wprowadza zakaz stosowania paliw, które nie spełniają wyznaczonych kryteriów jakościowych: mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem, węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla, węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm oraz paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym – czyli w takiej postaci, w jakiej podawane jest do kotła – powyżej 20%. Paliwa te charakteryzują się wysoką emisją zanieczyszczeń, zwłaszcza pyłu w trakcie spalania. Muły i floty węglowe w praktyce mają zróżnicowane parametry wartości opałowej, wilgotności, zawartości popiołu, siarki i innych zanieczyszczeń. Dlatego też uchwałą zakazuje się stosowania w instalacjach paliw o parametrze uziarnienia poniżej 3 mm, który jest charakterystyczny dla odpadu węglowego sprzedawanego pod nazwą handlową muł węglowy oraz dla flotokonzentratu. Przyjęte parametry wilgotności biomasy odpowiadają wartościom uzyskiwanym poprzez sezonowanie drewna przez okres dwóch sezonów. Są one zgodne z postulatami branży producentów kominków i pieców oraz wartościami zalecanymi w instrukcjach i dokumentacjach technicznych nowoczesnych kotłów na drewno. Wyrażenie stan roboczy precyzuje określenie biomasy, która nie będzie mogła być używana w instalacjach.

Sposób lub cel wykorzystania paliw

Zgodnie z art. 96 ust. 7 ustawy POŚ uchwała sejmiku województwa może także określać sposób lub cel wykorzystania paliw, który jest objęty ograniczeniami określonymi w uchwale, okres obowiązywania ograniczeń lub zakazów w ciągu roku oraz obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały. Niniejsza uchwała nie wskazuje sposobu i celu wykorzystania paliw, który jest objęty ograniczeniami. Należy zauważyć, że przebieg procesu spalania i emisja zanieczyszczeń związana ze stosowaniem paliw stałych jest identyczna bez względu na cel stosowania paliw. Regulacja dąży do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i nie może przewidywać wyjątków dla procesów, które tę emisję również powodują. Ponadto dzięki objęciu ograniczeniami wszystkich instalacji, w których następuje spalanie paliw, niezależnie od celu stosowania tych paliw, uzyskany zostanie efekt domknięcia ewentualnych luk i możliwości obejścia przepisów. W przypadku wykorzystania paliw nie tylko do celów grzewczych, ale również funkcji dodatkowych (np. przygotowanie żywności), wyeliminowane zostaną wątpliwości czy uchwała ma zastosowanie w tym zakresie. Ograniczenia wskazane w niniejszej uchwale są podejmowane w granicach upoważnienia ustawowego wskazanego w art. 96 POŚ i są niezbędne ze względu na ważny interes publiczny, jakim jest wyrażone w §1 uchwały zapobieganie negatywnemu wpływowi zanieczyszczeń na ludzi i środowisko.

Okres obowiązywania

W uchwale wyraźnie wskazano, że okres obowiązywania ograniczeń obejmuje cały rok kalendarzowy. Intencją jest podkreślenie, że jest to związane z koniecznością zmniejszenia całorocznej emisji zanieczyszczeń.

Obowiązki podmiotów

Na podstawie art. 96 ust. 7 pkt 3 ustawy Prawo ochrony środowiska określono obowiązki podmiotów objętych uchwałą w zakresie niezbędnym do kontroli realizacji uchwały. Podmioty eksploatujące instalacje zostały zobowiązane do wykazania za pomocą dokumentów spełnienia wymagań określonych w niniejszej uchwale poprzez przedstawienie dokumentów potwierdzających spełnienie tych wymagań. Katalog dokumentów, które mogą być wykorzystane w tym celu pozostaje otwarty, mogą to być w szczególności: dokumentacja z badań, dokumentacja techniczna urządzenia, instrukcja dla instalatorów i użytkowników czy świadectwo jakości paliwa stałego.

Realizacja niniejszej uchwały wymaga wsparcia ze strony organów gmin, które posiadają kompetencje m.in. w zakresie zaopatrzenia mieszkańców w ciepło, kształtowania polityki przestrzennej, udzielania dotacji mieszkańcom do wymiany kotłów opalanych paliwami stałymi i udzielania pomocy społecznej oraz ze strony organów powiatów, które posiadają kompetencje w zakresie wydawania pozwoleń na budowę,

przyjmowania zgłoszeń i wydawania pozwoleń na użytkowanie.

Uchwała Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa świętokrzyskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw **jest aktem prawa miejscowego**. Termin wejścia uchwały w życie został ustalony na 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym, aby w pierwszej kolejności wyeliminować spalanie paliw złej jakości – mułów i flotokonzentratów, węgla brunatnego, węgla kamiennego w postaci sypkiej oraz wilgotnej biomasy. W następnych latach, sukcesywnie wprowadza się ograniczenia w stosowaniu instalacji niespełniających i spełniających wymagania dla poszczególnych klas kotłów. Następnie zakazuje się użytkowania instalacji na paliwo stałe w budynkach, jeśli istnieje możliwość przyłączenia do sieci gazowej lub ciepłowniczej. Oznacza to w praktyce, iż do dnia 1 lipca 2026 r. wszystkie budynki, które znajdują się w zasięgu oddziaływania sieci ciepłej bądź gazowej będą musiały zostać do niej podłączone. Nie wyklucza to jednak stosowania instalacji OZE, ogrzewania elektrycznego, olejowego i innych nieemisyjnych źródeł ciepła oraz instalacji spełniających wymagania ekoprojektu do czasu ustania ich żywotności.

Uchwała antysmogowa stanowi źródło prawa powszechnie obowiązującego na obszarze województwa, co umożliwi uwzględnienie zapisów uchwały w toku rozstrzyganych spraw. W prowadzonych postępowaniach administracyjnych, między innymi w oparciu o ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2020 poz. 293 z późn. zm.) i ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. 2019 poz. 1186 z późn. zm.), możliwe będzie wiążące ustalenie warunków dla poszczególnych inwestycji w zakresie dopuszczalnych rodzajów paliw ze względu na wymogi ochrony powietrza, a obowiązek ten będzie egzekwowany przy podejmowaniu działań inwestycyjnych.

Zadania kontrolne i sankcje w zakresie przestrzegania przepisów wprowadzonych niniejszą uchwałą będą prowadzić w szczególności:

- strażę gminne, na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1795),
- wójt, burmistrz i prezydent miasta oraz upoważnieni pracownicy urzędów miejskich i gminnych lub funkcjonariusze straży gminnych, na podstawie art. 379 ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2019 r. poz. 1396 z późn. zm.),
- Policja, w oparciu o art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2020 r. poz. 360),
- inspektorzy nadzoru budowlanego, na podstawie art. 81 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2019 r. poz. 1186 z późn. zm.),
- Inspekcja Ochrony Środowiska, w oparciu o art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2019 r. poz. 1355 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 96 ust. 5 ustawy – Prawo ochrony środowiska, w postępowaniu, którego przedmiotem było opracowanie projektu uchwały, **zapewniony został udział społeczeństwa**, który jest również zgodny z art. 39 ust. 1 i art. 3 pkt 11 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Do publicznej wiadomości podano informację o przystąpieniu do opracowywania projektu uchwały i o jej przedmiocie, możliwościach zapoznania się z założeniami do projektu uchwały oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu, możliwości, sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, oraz organie właściwym do ich rozpatrzenia, poprzez ogłoszenie w regionalnym dodatku Gazety Wyborczej w dniu 19 lipca 2019 roku oraz wywieszenie, również w dniu 19 lipca 2019 r., informacji na tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego. Dodatkowo w dniu 17 czerwca 2019 roku, podczas Konwentu Prezydentów Miast, Burmistrzów i Wójtów Regionu Świętokrzyskiego zorganizowane zostało spotkanie, podczas którego omówione zostały najnowsze zmiany w prawie dot. ochrony powietrza i jednocześnie przedstawiono wypracowane założenia do projektu uchwały.

Na podstawie art. 96 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska uchwała podlega opiniowaniu przez właściwych wójtów, burmistrzów, prezydentów miast i starostów. Pismem z dnia 4 września 2019 roku zwrócono się do wszystkich wójtów, burmistrzów, prezydentów miast i starostów z terenu województwa świętokrzyskiego oraz do Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego o wydanie opinii do przedmiotowego projektu uchwały. W ramach opiniowania i konsultacji, wnioski zgłosiło łącznie 38

podmiotów ze szczegółowymi uwagami i zastrzeżeniami. Na posiedzeniu Zarządu Województwa w dniu 6 października 2019 r. uwzględnione całkowicie lub częściowo zostały 82 uwagi, a nieuwzględnionych zostało 36. Do wszystkich uwag została sporządzona tabela z wyjaśnieniami, która została zamieszczona na stronie BIP Urzędu. Uwzględnione uwagi wprowadzono do projektu uchwały. Ze względu na fakt, iż projekt uchwały w nowym kształcie zawierał zapisy zmieniające jej treść w sposób istotny, uzupełniony o uwzględnione uwagi projekt uchwały w sprawie wprowadzenia ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw skierowano do ponownego opiniowania do właściwych miejscowo wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast i starostów. Projekt uchwały Sejmiku został również ponownie skonsultowany ze Świętokrzyską Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami. W czasie ponownych konsultacji uwagi oraz wnioski zgłosiło łącznie 28 podmiotów. Na posiedzeniu Zarządu Województwa w dniu 22 stycznia 2020 r. uwzględniono całkowicie lub częściowo 12 uwag, nieuwzględnionych było 49. Kolejny raz do uwag została sporządzona tabela z wyjaśnieniami, która została zamieszczona na stronie BIP Urzędu, a uwzględnione uwagi wprowadzono do projektu uchwały. W związku z tym, że projekt uchwały zawierał zapisy, które w sposób istotny zmieniały jej treść, kolejny raz skierowano go do właściwych miejscowo wójtów, burmistrzów lub prezydentów miast i starostów oraz ponownie skonsultowany ze Świętokrzyską Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami. W ustawowym terminie od 13 podmiotów wpłynęły uwagi. Uwzględnione uwagi, tj. zastąpienie treści punktu 3 w §3 z „węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm” na „węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm” oraz dodanie ust. 3 w §7, w którym dopuszcza się użytkowanie instalacji spełniających wymagania ekoprojektu do czasu ustania ich żywotności, wprowadzono do projektu uchwały. W związku z zagrożeniem rozprzestrzeniania się koronawirusa SARS-CoV-2 wywołującego chorobę Covid-19 i ogłoszeniem w dniu 13 marca 2020 roku na obszarze całego kraju stanu zagrożenia epidemicznego, a także postulatami samorządów, przesunięto termin wejścia w życie przepisów dot. instalacji niespełniających wymogów w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 do dnia 1 lipca 2023 r. Uwzględnione uwagi nie zmieniły w sposób istotny treści projektu uchwały Sejmiku, a wręcz je złagodziły, dlatego też nie było konieczności poddawania projektu uchwały Sejmiku kolejnemu procesowi konsultacji i opiniowania.

W uchwale nie zawarto rekomendacji dla samorządów w zakresie prowadzenia edukacji ekologicznej, nie mniej jednak oczekuje się, że jednostki samorządu terytorialnego oraz podmioty dystrybuujące ciepło lub gaz, odczuwając presję odpowiedzialności oraz mając na uwadze dobro społeczne, czynnie włączą się w prowadzenie szeroko rozumianej kampanii edukacyjnej, związanej z wdrażaniem i realizacją niniejszej uchwały przez cały okres jej obowiązywania.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, w celu ochrony zdrowia mieszkańców oraz ograniczenia negatywnego oddziaływania zanieczyszczeń na środowisko, wprowadza dla obszaru całego województwa ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, przyjmując terminy określające:

- zakazy dla stosowania paliw w instalacjach,
- ograniczenia w użytkowaniu instalacji niespełniających żadnej klasy oraz dla tych, które spełniają klasę 3,4 i 5,
- zakazy użytkowania instalacji na paliwo stałe w budynkach, które można podłączyć do sieci gazowej lub ciepłowniczej.